

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maatalouden rakennetuista annetun lain 18 §:n sekä porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain 41 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi maatalouden rakennetuista annettua lakia sekä porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetusta annettua lakia siten, että lakien nojalla myönnettävien valtiontakausten kohteena olevien lainojen pääomaa saa samanaikaisesti olla maksamatta enintään 110 miljoonaa euroa nykyisen 80 miljoonan euron sijasta. Valtiontakauksia voidaan myöntää maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa vuosittain vahvistetun lainojen pääoman enimmäismäärän rajoissa.

Esityksen tavoitteena on varmistaa maa- ja porotalouden investointien rahoitus ja toteutuminen Euroopan unionin rahoituskausien välisen siirtymäkauden aikana.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan niin pian kuin mahdollista.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
2 Nykytila ja sen arviointi.....	3
3 Tavoitteet	5
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	5
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	5
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	6
5 Lausuntopalaute	7
6 Säännöskohtaiset perustelut.....	7
7 Voimaantulo	8
8 Toimeenpano ja seuranta	8
9 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys	8
LAKIEHDOTUKSET	10
Laki maatalouden rakennetuista annetun lain 18 §:n muuttamisesta.....	10
Laki porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain 41 §:n muuttamisesta.....	11
LIITTEET	12
RINNAKKAISTEKSTIT	12
Laki maatalouden rakennetuista annetun lain 18 §:n muuttamisesta.....	12
Laki porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain 41 §:n muuttamisesta.....	13

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

Valtiontakauksia maatalouden ja porotalouden rakenteen kehittämiseen voidaan myöntää maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007), *maatalouden rakennetukilaki*, sekä porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011), *porotalouden rakennetukilaki*, nojalla. Lakien mukaiset valtiontakaukset voidaan myöntää maatilatalouden kehittämisrahaston, *Makera*, käyttösuunnitelmassa vuosittain vahvistetun lainojen pääoman enimmäismäärän rajoissa. Maatalouden rakennetuet ovat osa komission hyväksymää Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa 2014—2020.

EU:n yhteisen maatalouspolitiikan ohjelmakautta 2014—2020 on pidennetty 31.12.2022 asti 28.12.2020 voimaan tulleella Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2020/2220 tiettyjen siirtymäsäännösten vahvistamisesta Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) ja Euroopan maatalouden tukirahaston (maataloustukirahasto) tukea varten vuosina 2021 ja 2022 sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013, (EU) N:o 1306/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 muuttamisesta varojen ja soveltamisen osalta vuosina 2021 ja 2022 ja asetuksen (EU) N:o 1308/2013 muuttamisesta varojen ja tällaisen tuen jakamisen osalta vuosina 2021 ja 2022.

Maatalouden rakennetukilain ja porotalouden rakennetukilain mukaan myönnettävien valtiontakausten pääomaa saa voimassa olevan lainsäädännön perusteella samanaikaisesti olla maksamatta enintään 80 miljoonaa euroa. Kun takausten myöntämisen ja takauksen kohteena olevan lainan nostamisen välinen aikaviive otetaan huomioon, ovat takausten myöntämismahdollisuudet maa- ja porotalouden investoinneille nykyisen 80 miljoonan euron enimmäismäärän puitteissa hyvin rajalliset EU:n rahoituskausien välisenä aikana vuosina 2021-2022, *siirtymäkausi*. Jos valtiontakausta ei olisi käytettävissä siirtymäkauden aikana, voisi etenkin suurimpia investointihankkeita jäädä toteutumatta ja EU:n osaksi rahoittamia avustusvaroja jäädä käyttämättä.

Tämän vuoksi maa- ja metsätalousministeriö asetti lainsäädäntöhankkeen maatalouden rakennetuki lain 18 §:n sekä porotalouden rakennetukilain 41 §:n muuttamiseksi (VN/2020/2020, MMM059:00/2020), jonka tarkoituksena oli valmistella hallituksen esitys maatalouden rakennetukilain ja porotalouden rakennetukilain muuttamiseksi siten, että lakien nojalla myönnettävien valtiontakausten kohteena olevien lainojen pääomaa saa samanaikaisesti olla maksamatta enintään 110 miljoonaa euroa nykyisen 80 miljoonan euron sijasta.

Esitys on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä. Esityksestä on pyydetty lausunto valtiovarainministeriöltä, Ruokavirastolta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry:ltä, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf:ltä, saamelaiskäräjiltä, Paliskuntain yhdistys ry:ltä sekä keskusrahailtoksilta (Aktia, Danske Bank, Handelsbanken, Nordea, OP ryhmä, S-pankki, Säästöpankkiryhmä). Lisäksi lausuntopyyntö oli saatavilla maa- ja metsätalousministeriön verkkosivuilla.

Esitys on ollut tarkastettavana oikeusministeriön laintarkastuksessa.

2 Nykytila ja sen arviointi

Maatalouden rakennetukilaissa säädetään maatalon investointituesta ja nuoren viljelijän aloitustuesta. Maatalouden rakennetukilain mukaisia valtiontakauksia voidaan myöntää osana maatalon investointitukia maatalouden tuotantotoiminnan kehittämiseen. Lain mukaisia valtiontakauksia voidaan myöntää lypsy- ja nautakarjatalouden, sikatalouden, lihasiipikarjatalouden,

lammas- ja vuohitalouden, hevostalouden, turkistalouden, kasvihuonetuotannon sekä uusiutu-
via energialähteitä hyödyntäviin energiatuotannon rakentamisinvestointia varten otetulle lai-
nalle.

Maatalouden rakennetukilain 18 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvosto voidaan myöntää Ma-
keran käyttösuunnitelmassa vuosittain vahvistetun lainojen pääoman enimmäismäärän rajoissa
ja valtioneuvoston kohteena olevien lainojen pääomaa saa samanaikaisesti olla maksamatta
enintään 80 miljoonaa euroa. Lisäksi lainkohdan mukaan lainojen pääoman enimmäismäärää
laskettaessa huomioon otetaan sellaisten lainojen pääoma, johon kohdistuvan takaajan vastuun
toteutumisesta aiheutuvat menot katetaan Makeran varoista.

Maatalouden rakennetukilain mukaista valtioneuvostoa ei myönnetä, jos hakijalla on käytettä-
vissään muuta lainan vakuudeksi käypää omaisuutta. Kaikilla rakennetukea saavilla tiloilla on
oltava edellytykset jatkuvaan kannattavaan toimintaan ja rahoitettavat hankkeet arvioidaan va-
lintamenettelyn kautta.

Porotalouden rakennetukilain säädetään tuesta porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakenteen
ja toimintaedellytysten parantamiseksi ja kehittämiseksi. Tukimuotoja ovat elinkeinonharjoitta-
jan investointituki, nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustuki, elinkeinonharjoittajan asunnonra-
kentamistuki, paliskunnan investointituki, paliskunnan aitojen kunnossapitotuki, tutkimusrahoi-
tus ja erityiset etuudet. Porotalouden rakennetukilain mukaisia valtioneuvostoa voidaan myön-
tää tuotantorakennuksen rakentamista, porojen hankintaa ja asunnon rakentamista varten ote-
tulle lainalle. Lain nojalla myönnettävissä valtioneuvostoksissa noudatetaan pääosin samoja sään-
töjä ja menettelyitä kuin maatalouden rakennetukilain mukaisesti myönnettävissä valtioneuvostoksissa.

Porotalouden rakennetukilain 41 §:n mukaan valtioneuvosto voidaan myöntää Makeran käyttö-
suunnitelmassa vuosittain vahvistetun lainojen pääoman enimmäismäärän rajoissa ja valtioneu-
voston kohteena olevien lainojen pääomaa saa samanaikaisesti olla maksamatta enintään 80
miljoonaa euroa mukaan lukien lainat, jotka on myönnetty maatalouden rakennetukilain ja sitä
vastaavan aikaisemman lainsäädännön nojalla. Lisäksi lainkohdan mukaan edellä mainittua
määrää laskettaessa huomioon otetaan sellaisten lainojen pääoma, johon kohdistuvan takaajan
vastuun toteutumisesta aiheutuvat menot katetaan Makeran varoista. Käytännössä porotalouden
rakennetukilain säädetty 80 miljoonan euron enimmäismäärä on sisällytynyt maatalouden ra-
kennetukilain tarkoitetuun vastaavaan enimmäismäärään.

Maa- ja porotalouden rakennetukien valtioneuvostoihin sisältyvän valtioneuvoston laskentamene-
telmä on ilmoitettu komissiolle ja takauksissa noudatetaan komission päätöstä K(2011) 1321,
lopullinen. Maatalouden rakennetukilain myönnettävä valtioneuvosto on hyväksytty osana Man-
ner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaa 2014—2020. Porotalouteen myönnettävä valtioneu-
vosto on hyväksytty komission päätöksellä C(2016) 1752 lopullinen.

Rakennetukien valtioneuvoston avulla on voitu helpottaa investointihankkeiden kokonaisra-
hoituksen järjestämistä tilanteissa, joissa tilan toiminta on kannattavaa ja investointi parantaa
entisestään tilan tehokkuutta ja kilpailukykyä, mutta vakuusvajeen vuoksi luottolaitos ei vaka-
varaisuussääntöjensä puitteissa voi myöntää investoinnin vaatimaa rahoitusta. Käytännössä
tämä vaikuttaisi etenkin suurimpien investointihankkeiden toteutumiseen, jos tilan omat vakuu-
det ovat jo käytössä, sillä ilman riittäviä vakuuksia kannattavakaan investointi ei välttämättä saa
rahoitusta. Mikäli maa- ja porotalouden valtioneuvostoa ei olisi käytettävissä siirtymäkauden
aikana, tämä voisi hankaloittaa investointien rahoitusjärjestelyjä ja sitä kautta niiden toteutu-
mista. Jos hankkeita jäisi merkittävästi toteutumatta, voisi investointeihin varattuja EU:n osaksi
rahoittamia avustusvaroja jäädä käyttämättä.

Investointihankkeiden koon kasvaminen, tilojen toiminnan muuttuminen yhä yritysmäisempään suuntaan ja pankkien kiristyneet vakavaraisuusvaatimukset ovat viime vuosina lisänneet rakennetukien valtiontakausten kysyntää. Maatalouden rahoitusasemaa ja rahoitusvälineitä selvittäneessä hankkeessa (Maatalouden asema rahoitusmarkkinoilla: kysyntä, tarjonta ja uudet instrumentit, PTT työpapereita 200.) ennakoidaan takausten kysynnän tulevaisuudessa edelleen kasvavan. Rakennetukien tukimuotoja ja enimmäismääriä tarkastellaan kokonaisvaltaisesti tulevan EU-rahoituskauden valmistelun ja sen yhteydessä toteutettavassa maa- ja porotalouden rakennetukijärjestelmien uudistuksessa. Samassa yhteydessä voidaan kehittää Makeraa takausvälineenä.

Nykyinen valtiontakausten kohteena olevien lainojen maksamatta olevan pääoman 80 miljoonan euron enimmäismäärä on alun perin mitoitettu vastaamaan yhden ohjelmakauden tarpeita, eikä siinä ole huomioitu kahden vuoden siirtymäkautta, kuten ei muussakaan ohjelman alkuperäisessä rahoituksen suunnittelussa.

Vuoden 2019 lopussa maatalouden rakennetukilain ja porotalouden rakennetukilain nojalla myönnettyjen valtiontakausten käytössä oleva määrä oli noin 57,6 miljoonaa euroa. Vuonna 2020 takauksia myönnettiin 51 kpl yhteensä noin 14 miljoonan euron lainapääomalle ja koko käytettävissä ollut takausten myöntämisvaltuus sidottiin jo maaliskuun puoliväliin mennessä vireille tulleisiin hakemuksiin tehtyihin takauspäätöksiin.

Nykyisen investointitahdin jatkuessa takausten vuosittainen tarve siirtymäkaudella olisi arviolta 15-20 miljoonaa euroa. Viime vuosina takauksia on myönnetty noin 50-60 investointihankkeelle keskimäärin noin 260 000 euroa hanketta kohden. Huomioiden nykyisen takausten enimmäismäärän rajoitteen ja siitä jo käytössä olevan määrän, valtiontakausten myöntömahdollisuudet siirtymäkauden aikana tulisivat olemaan hyvin rajalliset ja käytännössä takausta voitaisiin myöntää vain muutamalle hankkeelle vuosittain. Maa- ja porotalouden investointien valtiontakausten maksamatta olevan pääoman enimmäismäärän nosto mahdollistaisi takausten myöntämisen siirtymäkauden aikana ja osaltaan turvaisi alkutuotannon elinkeinojen rakennekehityksen jatkuvuutta.

3 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on mahdollistaa valtiontakausten myöntäminen tukikelpoisille maa- ja porotalouden investointihankkeille siirtymäkauden aikana. Valtiontakaus on osa rakennetukien rahoituskokonaisuutta, jonka avulla helpotetaan investointihankkeiden rahoituksen saatavuutta.

Lakeihin esitettävien muutosten avulla varmistettaisiin tilojen kilpailukykyä parantavien ja tulevaisuuden elintarviketuotantoa edistävien investointihankkeiden toteutumista ja huoltovarmuutta. Tällä olisi vaikutusta etenkin suurimpiin investointihankkeisiin, joissa tilan käytettävissä olevien omien vakuuksien vaje on suuri ja ulkopuolisen takauksen saaminen on usein edellytys koko hankkeen toteuttamiselle. Investointihankkeiden toteutumien varmistamisella tavoitellaan myös investointeihin varattujen EU:n osaksi rahoittamien avustusvarojen täysimääräistä käyttöä.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maatalouden rakennetukilakia ja porotalouden rakennetukilakia siten, että lakien nojalla myönnettävien sekä vastaavan aikaisemman lainsäädännön

nojalla myönnettyjen valtiontakausten kohteena olevien lainojen pääomaa saa samanaikaisesti olla maksamatta enintään 110 miljoonaa euroa nykyisen 80 miljoonan euron sijasta.

Valtiontakauksen kohteena oleviin investointeihin tai takauksen myöntämisen ehtoihin ei ehdoteta muutoksia, vaan tarkoituksena on mahdollistaa nykyistä vastaavien valtiontakausten myöntäminen maa- ja porotalouden investointien rahoittamiseksi kahden vuoden siirtymäkauden aikana ennen uuden rahoituskauden EU-lainsäädännön mukaisen tukijärjestelmän toimeenpanon alkamista.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Esityksellä ei olisi välittömiä vaikutuksia valtion talousarvioon, sillä valtiontakaukset myönnettäisiin Makeran käyttösuunnitelmassa vuosittain osoitettavan myöntämisvaltuuden puitteissa ja mahdolliset takaustappiot katettaisiin Makeran varoin. Jos haettu takausten määrä ylittäisi käytävissä olevan myöntövaltuuden, rahoitettavat hankkeet valitaan valintamenettelyssä.

Maa- ja porotalouden investointeihin liittyvistä valtiontakauksista peritään takausprovisiota ja toistaiseksi myönnettyistä takauksista perityt takausmaksut ovat olleet selvästi suuremmat kuin Makeran maksettavaksi jääneet takaustappiot. Kahden viime vuoden aikana takaustappiot ovat kuitenkin kasvaneet investointihankkeiden koon kasvaessa. Maatilojen yhtiöittämisen lisääntyessä riski takaustappioihin kasvaa edelleen. Tämä tulee huomioida Makeran toiminnan suunnittelussa.

Jos valtiontakauksista aiheutuvien takaustappioiden riskiksi arvioidaan kahdeksan prosenttia, 30 miljoonan euron takausmäärällä tämä tarkoittaisi, että Makeran menoissa tulisi varautua 2,4 miljoonan euron mahdollisiin takaustappioihin. Toisaalta 30 miljoonan euron takausmäärästä tuloutuva vuotuinen takausprovisio luottolaitoksille maksettavien kulujen jälkeen olisi 330 000 euroa.

Maa- ja porotalouden investointien takausmahdollisuuden jatkuvuus helpottaisi tilojen hankkeiden rahoitusjärjestelyjä ja sitä kautta parantaisi mahdollisuuksia rakenneinvestointien toteuttamiseen. Valtiontakauksella voi olla myös pieni alentava vaikutus luottolaitoksen lainasta perimään marginaaliin, koska valtiontakaus osaltaan vähentää lainaan liittyvää luottotappioriskiä.

Lakeihin ehdotettujen muutosten toimeenpano on toteutettavissa vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelman rajoissa maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla käytävissä olevin resurssein valtiontalouden kehyspäästösten sekä valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen ja henkilötyövuosimäärien puitteissa. Muutettavaksi ehdotettujen lakien mukaisia takauksia on myönnetty vuosina 2015-2020 tarkoitukseen käytössä olleen henkilöresurssin puitteissa. Muutettavaksi ehdotettujen lakien nojalla myönnettävien valtiontakausten henkilöresurssitarve maa- ja metsätalousministeriössä, Ruokavirastossa ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa on ollut yhteensä 1,4 henkilötyövuotta. Esityksen tavoitteena on mahdollistaa aiempaa vastaavien takausten myöntäminen siirtymäkaudella aiempaa vastaavin resurssein, minkä vuoksi esityksen ei arvioida lisäävän hallinnon työ määrää. Myös takauspäästösten ja takausten myöntövaltuuden vuosittaisen määrän siirtymäkaudella arvioidaan olevan keskimäärin vastaava kuin edellisten neljän vuoden aikana. Esitys ei aiheuta muutos- tai päivitystarpeita Hyrrä-tietojärjestelmään, eikä siten lisää kustannuksia, jotka aiheutuvat tietojärjestelmän ylläpidosta ja päivityksistä ilman lakeihin esitettyjä muutoksiakin.

5 Lausuntopalaute

Esityksestä annettiin viisi lausuntoa. Ruokavirasto, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry ja Paliskuntain yhdistys pitivät muutosta perusteltuna. Lisäksi MTK ry totesi, että huomioon ottaen investointitilanteen nykyisessä toimintaympäristössä, esitystä voidaan pitää riittävänä siirtymäkaudelle.

OP ryhmä katsoi lainojen pääomamäärän lisäyksen olevan tarpeen, mutta totesi että esitetty 110 miljoonan euron määrä ei tule riittämään tarpeeseen nähden, minkä vuoksi enimmäismäärää olisi tarkoituksenmukaista nostaa esitettyä enemmän. Esityksen tavoitteena on kuitenkin mahdollistaa takausten myöntäminen kahden vuoden siirtymäkauden aikana ja alkutuotannon valtiotakausten kokonaisuutta tullaan arvioimaan osana käynnissä olevaa tulevan EU-rahoituskauden valmistelua.

Valtiovarainministeriö toi esiin lausunnossaan takausten määrän nopean kasvun viime vuosina ja totesi siihen liittyvän lisääntyneen riskin takauksista valtiolle aiheutuvista tappioista. Valtiovarainministeriö totesi, että valtion maksettavaksi tulevat takausvastuut olisi katettava Makeran varoin. Maatalouden rakennetukilain 56 §:n 3 momentin ja porotalouden rakennetukilain 107 §:n 3 momentin mukaan takaajan vastuun toteutumisesta aiheutuvat maksut suoritetaan maatalouden kehittämisrahaston varoista. Tältä osin nykytilaan ei ehdoteta muutosta.

Lisäksi valtiovarainministeriö totesi, että esityksen mukaan siinä ehdotettujen muutosten toimeenpano on toteutettavissa vaikuttavuus- ja tulokellisuusohjelman rajoissa maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla käytettävissä olevin resurssein valtionalouden kehyspäätösten sekä valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen ja henkilötöyvuosimäärien puitteissa. Ministeriö piti kuitenkin perusteltuna yksilöidä muutosten vaikutuksia hallinnon työmäärään ja tietojärjestelmiin. Näkemys on otettu huomioon jatkovalmistelussa täydentämällä esitystä.

6 Säännöskohtaiset perustelut

1. Laki maatalouden rakennetuista

Lain 18 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että lain nojalla myönnettävien valtiotakausten kohteena olevien lainojen pääomaa saa samanaikaisesti olla maksamatta enintään 110 miljoonaa euroa nykyisen 80 miljoonan euron sijasta.

Saman lainkohdan mukaan kyseistä enimmäismäärää laskettaessa otetaan huomioon sellaisten lainojen pääoma, johon kohdistuvan takaajan vastuun toteutumisesta aiheutuvat menot katetaan Makeran varoista. Maatalouden rakennetukilain alkuperäisen hallituksen esityksen (HE 113/2007 vp) mukaan tällä tarkoitettiin valtiotakauksia, joita on myönnetty lakia edeltäneen maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999) sekä sitä edeltäneen maaseutuelinkeinolain (1295/1990) perusteella. Lain 18 §:n 1 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että valtiotakausten kohteena olevien lainojen maksamatta olevaa pääomaa laskettaessa huomioon otetaan maatalouden rakenteen parantamiseksi aikaisemman lainsäädännön nojalla myönnettyjen lainojen pääoma, johon kohdistuvan takaajan vastuun toteutumisesta aiheutuvat menot katetaan Makeran varoista.

2. Laki porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista

Lain 41 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että lain nojalla myönnettävien valtiotakausten kohteena olevien lainojen pääomaa saa samanaikaisesti olla maksamatta enintään 110 miljoonaa

HE 8/2021 vp

euroa nykyisen 80 miljoonan euron sijasta. Nykytilaa vastaavasti tässä otettaisiin huomioon lainat, jotka on myönnetty maatalouden rakennetukilain ja sitä vastaavan aikaisemman lainsäädännön nojalla.

Samana lainkohdan mukaan kyseistä enimmäismäärää laskettaessa huomioon otetaan lisäksi sellaisten lainojen pääoma, johon kohdistuvan takaajan vastuun toteutumisesta aiheutuvat menot katetaan Makeran varoista. Porotalouden rakennetukilain alkuperäisen hallituksen esityksen (HE 247/2010 vp) mukaan tällä tarkoitettiin muun muassa lakia edeltäneen porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain (45/2000) mukaisiin määräaikaisiin maksuhelpotuksiin myönnettyjen lainojen valtiontakauksia. Lain 41 §:ää ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että valtiontakausten kohteena olevien lainojen maksamatta olevaa pääomaa laskettaessa huomioon otetaan porotalouden ja muiden luontaiselinkeinojen rakenteen parantamiseksi aikaisemman lainsäädännön nojalla myönnettyjen lainojen pääoma, johon kohdistuvan takaajan vastuun toteutumisesta aiheutuvat menot katetaan Makeran varoista.

7 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan niin pian kuin mahdollista ja niitä sovellettaisiin myös lakien voimaan tullessa vireillä oleviin tukihakemuksiin. Tarkoituksena on, että lakeja voitaisiin soveltaa kaikkiin vuonna 2021 tehtäviin valtiontakausta koskeviin investointitukipäätöksiin. Vuoden 2021 investointituen ensimmäinen hakujakso on alkanut 16.10.2020 ja päättyy 15.1.2021. Vuoden toinen hakujakso on alkanut 16.1.2021 ja päättyy 15.3.2021. Tukipäätöksiä hakujaksojen aikana vireille tullessiin valtiontakausta koskeviin tukihakemuksiin päästään tekemään, kun valtiontakausten myöntövaltuus on vahvistettu Makeran käyttösuunnitelmassa ja kuluvan vuoden investointitukiin kohdennettavat avustusvarat ja myöntövaltuudet on osoitettu toimeenpanneville viranomaisille valtioneuvoston raha-asia-asiain valiokunnan käsittelyn jälkeen tehtävällä maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä.

8 Toimeenpano ja seuranta

Muutettavaksi ehdotettujen lakien mukaisten valtiontakausten toimeenpanosta vastaavat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja Ruokavirasto. Lakiehdotuksella ei perusteta kunnille uusia tehtäviä.

9 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Esityksellä muutettavaksi ehdotetut lainkohdat ovat alkuperäisessä muodossaan. Maatalouden rakennetukilain säännökset ovat olleet perustuslakivaliokunnan arvioitavana lakia koskevan hallituksen esityksen (HE 113/2007 vp) yhteydessä. Perustuslakivaliokunnan lausunnossa (PeVL 16/2007 vp) ei puututtu esityksessä muutettavaksi ehdotettuun säännökseen.

Porotalouden rakennetukilain säännösten suhdetta perustuslakiin on selvitetty lakia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 247/2010 vp), jonka mukaan esityksessä otettiin huomioon maatalouden rakennetukia koskevasta hallituksen esityksestä annettu perustuslakivaliokunnan lausunto. Porotalouden rakennetukilain säännökset ovat pitkälti yhdenmukaisia maatalouden rakennetukilain vastaavien säännösten kanssa, jotka ovat olleet perustuslakivaliokunnan arvioitavana viimeksi mainittua lakia koskevan hallituksen esityksen yhteydessä. Hallituksen esityksen (HE 247/2010 vp) käsittelyn yhteydessä porotalouden rakennetukilain säännöksiä ei lähetetty arvioitavaksi perustuslakivaliokunnalle.

Muutettaviksi ehdotettujen lakien nojalla myönnettävät valtiontakaukset myönnetään Makeran käyttösuunnitelmassa vuosittain vahvistetun lainojen pääoman enimmäismäärän rajoissa. Myös

mahdollisesta takaajan vastuun toteutumisesta aiheutuvat menot katetaan Makeran varoista. Makerana on perustuslain 87 §:ssä tarkoitettu talousarvion ulkopuolinen rahasto, jonka tarkoituksesta ja toiminnasta säädetään maatalouseläintalouden kehittämisrahastosta annetussa laissa (657/1966). Perustuslain 87 §:n mukaan talousarvion ulkopuolisen rahaston käyttötarkoituksen olennaista laajentamista tarkoittavan lakiehdotuksen hyväksymiseen vaaditaan eduskunnassa vähintään kahden kolmasosan enemmistö annetuista äänistä. Esitykseen sisältyvien lakien nojalla myönnettävien valtiontakausten ehtoihin ei ehdoteta muutoksia, vaan tarkoituksena on mahdollistaa takausten myöntäminen aiempaa vastaavalla tavalla EU:n rahoituskausien välisen kahden vuoden siirtymäkauden aikana Makeran käyttösuunnitelman rajoissa. Näin ollen kyse olisi rahaston aiempaa käyttötarkoitusta vastaavan toiminnan jatkamisesta.

Lakiehdotuksia ehdotetaan sovellettaviksi lakien voimaan tullessa vireillä oleviin tukihakemuksiin. Suomen lainsäädännössä ei ole nimenomaista taannehtivan lainsäädännön kieltoa taannehtivien kriminalisointien kieltoa lukuun ottamatta. Ehdotettujen muutosten takautuva soveltaminen vireillä oleviin tukihakemuksiin toimisi hakijan eduksi. Jos haettu valtiontakausta voitaisiin myöntää myös ennen lakien voimaantuloa vireille tulleen hakemuksen perusteella, hakijalle ei syntyisi tarvetta hakea takausta uudelleen seuraavalla hakujaksolla, mikä voisi viivästyttää investoinnin rahoitusjärjestelyitä ja aloittamista. Lakien mukaisen investointituen hakija ei ole pakotettu hakemaan valtiontakausta, vaan hän voi valita hakeeko takausta avustuksen tai korkotuen lisäksi. Tältä osin ehdotusta lakien soveltamiseksi lakien voimaan tultessa vireillä oleviin tukihakemuksiin ei pidetä ongelmallisena.

Näistä lähtökohdista käsin katsotaan, että lakiehdotukset voitaisiin käsitellä tavallisessa säätämisympäristössä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

maatalouden rakennetuista annetun lain 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007) 18 §:n 1 momentti seuraavasti:

18 §

Valtiontakauksen myöntämisen edellytykset

Valtiontakaus voidaan myöntää maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa vuosittain vahvistetun lainojen pääoman enimmäismäärän rajoissa. Valtiontakauksen kohteena olevien lainojen pääomaa saa samanaikaisesti olla maksamatta enintään 110 miljoonaa euroa. Edellä mainittua määrää laskettaessa otetaan huomioon myös ennen tämän lain voimaan tuloa voimassa olleiden säännösten nojalla maatalouden rakenteen parantamiseksi myönnettyjen lainojen pääoma, johon kohdistuvan takaajan vastuun toteutumisesta aiheutuvat menot katetaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tätä lakia sovelletaan myös lain voimaan tullessa vireillä oleviin tukihakemuksiin.

2.

Laki

porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain 41 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011) 41 § seuraavasti:

41 §

Valtiontakausten enimmäismäärä

Valtiontakaus voidaan myöntää maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa vuosittain vahvistetun lainojen pääoman enimmäismäärän rajoissa. Valtiontakauksen kohteena olevien lainojen pääomaa saa samanaikaisesti olla maksamatta enintään 110 miljoonaa euroa mukaan lukien lainat, jotka on myönnetty maatalouden rakennetuista annetun lain ja sitä vastaavan aikaisemman lainsäädännön nojalla. Edellä mainittua määrää laskettaessa otetaan huomioon myös ennen tämän lain voimaan tuloa voimassa olleiden säännösten nojalla porotalouden ja muiden luontaiselinkeinojen rakenteen parantamiseksi myönnettyjen lainojen pääoma, johon kohdistuvan takaajan vastuun toteutumisesta aiheutuvat menot katetaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tätä lakia sovelletaan myös lain voimaan tullessa vireillä oleviin tukihakemuksiin.

Helsingissä 18.2.2021

Pääministeri

Sanna Marin

Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä

1.

Laki

maatalouden rakennetuista annetun lain 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007) 18 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

18 §

18 §

Valtiontakauksen myöntämisen edellytykset

Valtiontakauksen myöntämisen edellytykset

Valtiontakaus voidaan myöntää maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa vuosittain vahvistetun lainojen pääoman enimmäismäärän rajoissa. Valtiontakauksen kohteena olevien lainojen pääomaa saa samanaikaisesti olla maksamatta enintään 80 miljoonaa euroa. Jäljempänä mainittua määrää laskettaessa otetaan huomioon sellaisten lainojen pääoma, johon kohdistuvan takaajan vastuun toteutumisesta aiheutuvat menot katetaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista.

Valtiontakaus voidaan myöntää maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa vuosittain vahvistetun lainojen pääoman enimmäismäärän rajoissa. Valtiontakauksen kohteena olevien lainojen pääomaa saa samanaikaisesti olla maksamatta enintään 110 miljoonaa euroa. *Edellä* mainittua määrää laskettaessa otetaan huomioon *myös ennen tämän lain voimaan tuloa voimassa olleiden säännösten nojalla maatalouden rakenteen parantamiseksi myönnettyjen* lainojen pääoma, johon kohdistuvan takaajan vastuun toteutumisesta aiheutuvat menot katetaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
Tätä lakia sovelletaan myös lain voimaan tullessa vireillä oleviin tukihakemuksiin.*

2.

Laki

porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain 41 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011) 41 §
seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

41 §

41 §

Valtiontakausten enimmäismäärä

Valtiontakausten enimmäismäärä

Valtiontakaus voidaan myöntää maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa vuosittain vahvistetun lainojen pääoman enimmäismäärän rajoissa. Valtiontakauksen kohteena olevien lainojen pääomaa saa samanaikaisesti olla maksamatta enintään 80 miljoonaa euroa mukaan lukien lainat, jotka on myönnetty maatalouden rakennetuista annetun lain ja sitä vastaavan aikaisemman lainsäädännön nojalla. Edellä mainittua määrää laskettaessa otetaan lisäksi huomioon sellaisten lainojen pääoma, johon kohdistuvan takaajan vastuun toteutumisesta aiheutuvat menot katetaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista.

Valtiontakaus voidaan myöntää maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa vuosittain vahvistetun lainojen pääoman enimmäismäärän rajoissa. Valtiontakauksen kohteena olevien lainojen pääomaa saa samanaikaisesti olla maksamatta enintään 110 miljoonaa euroa mukaan lukien lainat, jotka on myönnetty maatalouden rakennetuista annetun lain ja sitä vastaavan aikaisemman lainsäädännön nojalla. Edellä mainittua määrää laskettaessa otetaan huomioon *myös ennen tämän lain voimaan tuloa voimassa olleiden säännösten nojalla porotalouden ja muiden luontaiselinkeinojen rakenteen parantamiseksi myönnettyjen* lainojen pääoma, johon kohdistuvan takaajan vastuun toteutumisesta aiheutuvat menot katetaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
Tätä lakia sovelletaan myös lain voimaan tullessa vireillä oleviin tukihakemuksiin.*